

Asia: VN/615/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomiot esityksestä.

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä palkkaturvalain muuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että lakiin lisättäisiin uudet säännökset edellytyksistä, joiden perusteella palkkaturvana voitaisiin maksaa yksipuoliseen tuomioon ja tuomioistuimen vahvistamaan sovintoon perustuvia saatavia. Palkkaturvalaissa ehdotetaan säädettäväksi myös vakavaan työperäiseen hyväksikäyttöön liittyvien saatavien tavanomaista pidemmästä hakuajasta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia palkkaturvaviranomaisen tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksiin. Työnantajan myötävaikutusvelvollisuutta laajennettaisiin siten, että oikeushenkilön tietojenantovelvollisuus ulotettaisiin koskemaan myös määrättyjä luonnollisia henkilöitä. Lisäksi tietojenantovelvollisuutta tehostettaisiin säätämällä palkkaturvaviranomaiselle oikeus asettaa tietojenantovelvolliselle uhkasakko.

Esitettyjen muutosten yhtenä tavoitteena on luoda periaatteet, joiden mukaisesti yksipuoliseen tuomioon tai sovintoon perustuvat saatavat ratkaistaan palkkaturvamenettelyssä, ja siten selkeyttää oikeustilaa. Akava pitää esityksen tavoitetta oikeansuuntaisena, mutta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu muutos ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että kynnys saada palkkaturvaa työnantajan passiivisuuden vuoksi nousee liian korkeaksi. Palkkaturvalaissa on kyse työntekijöiden suojaksi säädetyistä menettelyistä ja pelkästään pelko väärinkäytöksistä ei ole peruste heikentää järjestelmää työntekijöiden näkökulmasta ja tehdä palkkaturvan saamisen ehdoista liian tiukkoja.

Palkkaturvalain enimmäismäärän nostoa koskevaa hallituksen esitystä (HE 88/2021 vp) käsitellessään työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyVM 10/2021 vp) katsoi, että palkkaturvan kokonaisuudistusta tulee kiirehtiä ja sen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota muun muassa

palkkaturvan hakuajan pidentämiseen, palkkaturvan enimmäismäärän riittävyyteen, keinoihin hakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi sekä muutoksenhaun uudistamistarpeisiin.

Akava katsoo, että asioita, joihin työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnitti huomiota ei ole käsitelty esityksessä riittävän kattavasti ja tarkasti.

Esityksen yleisperustelut

Huomiot esityksen yleisperusteluista.

Yksipuoliset tuomiot ja sovinnot

Hallituksen esitysluonnoksessa kuvaillaan yksipuolisten tuomioiden ja sovintojen aiheuttamia ongelmia. Vuosina 2017–2021 palkkaturvaviranomainen käsitteli noin 149 yksipuoliseen tuomioon perustuvaa hakemusta eli vajaa kolmekymmentä hakemusta vuodessa. Tämän esitysluonnoksessa todetun määrän perusteella ongelma ei ole lukumääräisesti suuri.

Yksipuolisia tuomioita ei tule näin ollen kategorisesti arvioida perusteettomiksi tai ylimitoitetuiksi silloin, kun palkkaturvahakemuksen perusteena on vahingonkorvaus tai hyvitys. Työntekijöillä on laissa säädetyissä tilanteissa oikeus erilaisiin korvauksiin, jotka voivat tulla viime kädessä maksettavaksi myös palkkaturvana.

Palkkaturvan enimmäismäärä

Hallituksen esitysluonnoksessa perustellaan enimmäismäärän riittävyyttä tilastoilla ja sillä, että enimmäismäärää on nostettu koronan takia. Tilastoja ei kuitenkaan ole luonnoksessa tarkemmin analysoitu.

Esityksen vaikutukset

Huomiot esityksessä arvioituista vaikutuksista.

Esityksen vaikutuksista työntekijöihin ei ole esitetty arvioita siitä, millä tavalla ehdotetut muutokset vaikuttavat palkkaturvan maksamiseen yksipuolisten tuomioiden ja sovintojen tilanteissa. Esityksen vaikutuksia palkkaturvan maksamiseen näissä tilanteissa tulee jatkossa seurata.

Palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 4 a §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

Akava katsoo, että esitys saattaa jättää liikaa tulkintaoikeutta palkkaturvaviranomaiselle tilanteessa, jossa työnantaja ryhtyy passiiviseksi.

Ehdotetun pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”Yksipuolista tuomiota tai sovintosopimusta ei siten pidettäisi yksinomaisena osoituksena saatavan perusteen ja määrän selvydestä. Palkkaturvaviranomainen pyrki kuitenkin hallintolain 31 §:n mukaisesti hankkimaan tarpeellisen selvityksen asiassa ja arvioimaan, voidaanko saatavaa sen perusteella pitää aineellisoikeudellisesti oikeana.”

Maksukyvyttömät työnantajat kuitenkin kiistävät usein täysin selviä palkkasaatavia. Tämä johtaa siihen, että työntekijä ei saa saataviaan palkkaturvasta. Työntekijän ainoaksi keinoksi jää näissä tapauksissa nostaa palkkaturvakanne työnantajaa vastaan. Myös oikeudenkäynnissä maksukyvyttömän työnantaja jättäytyy usein passiiviseksi.

Työntekijän kynnys nostaa kanne työnantajaa vastaan on myös korkealla. Kanteen nostamisesta aiheutuu aina kuluja tai asiassa on vähintäänkin kuluriski. Vaikka työntekijä voittaisi jutun ja työnantaja veloitettaisiin korvaamaan työntekijän oikeudenkäyntikulut, ei niitä saada perityksi maksukyvyttömältä työnantajalta.

Palkkasaatavien osalta on myös huomattava, että työnantaja on velvollinen pitämään työaika- ja vuosilomakirjanpitoa ja näyttötaakka palkanmaksun oikeellisuudesta on työnantajalla. On huolehdittava siitä, että näyttövelvollisuus ei näissä tilanteissa käänny palkkaturvamenettelyssä eikä työnantajan laiminlyönnit työaika- ja vuosilomakirjanpidon osalta koidu työntekijän vahingoksi.

Palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 5 a §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Esityksen mukaan pykälää voitaisiin soveltaa työntekijään vain kerran. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että vakavan työperäisen hyväksikäytön uhri tulee ensimmäisen hyväksikäyttökerran jälkeen tietoisesti oikeuksistaan eikä enää toistamiseen joutuisi turvautumaan hakuaikaa koskevaan poikkeukseen.

Akava pitää valittua sääntelytapaa ongelmallisena heikossa asemassa olevien työntekijöiden oikeussuojan kannalta.

Palkkaturvalain muutettavaksi ehdotettu 22 §

Huomiot muutettavaksi ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Ei kommentoitavaa.

Palkkaturvalain muutettavaksi ehdotettu 28 §

Huomiot muutettavaksi ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Ei kommentoitavaa.

Palkkaturvalain muutettavaksi ehdotettu 28 a §

Huomiot muutettavaksi ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Ei kommentoitavaa.

Palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 28 b §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Ei kommentoitavaa.

Palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 28 c §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Ei kommentoitavaa.

Palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 28 d §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Ei kommentoitavaa.

Merimiesten palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 3 a §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Merimiesten palkkaturvalain muutettavaksi ehdotettu 20 §

Huomiot muutettavaksi ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Merimiesten palkkaturvalain muutettavaksi ehdotettu 26 §

Huomiot muutettavaksi ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Merimiesten palkkaturvalain muutettavaksi ehdotettu 26 a §

Huomiot muutettavaksi ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Merimiesten palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 26 b §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Merimiesten palkkaturvalakiin lisättäväksi ehdotettu 26 c §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Merimiesten palkkaturvakaiin lisättäväksi ehdotettu 26 d §

Huomiot ehdotetusta pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

-

Kannisto Miia
Akava ry